

Coping or doping?

Alueen taloudellinen tilanne ja psyykenlääkkeiden käyttö Pohjoismaissa

Jaana Martikainen (Kela)

Tavoitteet

Tutkia taloudellisen epävarmuuden ja lääkkeiden käytön välisiä yhteyksiä alueellisella tasolla:

- esiintyykö taloudellista epävarmuutta ja psyykenongelmia samoilla alueilla (NUTS3)?

Kussakin maassa ja kullakin alueella oma lääkkeiden käyttöprofiilinsa

- Suomessa ja Tanskassa käytetään paljon psykoosilääkkeitä
- Etelä-Ruotsissa ja Lounais-Suomessa käytetään neuroosilääkkeitä
- Unilääkkeitä käytetään erityisesti Suomessa ja Ruotsissa
- Ruotsissa ja Tanskassa painottuvat masennuslääkkeet
- Maiden sisällä on alueellista vaihtelua, joka näyttäisi korreloivan alueen työttömyyden ja vaurauden kanssa

Alueen hyvinvoinnin ja psyykenlääkkeiden käytön volyymin välillä on yhteys

Alueellinen tarkastelu osoittaa, että

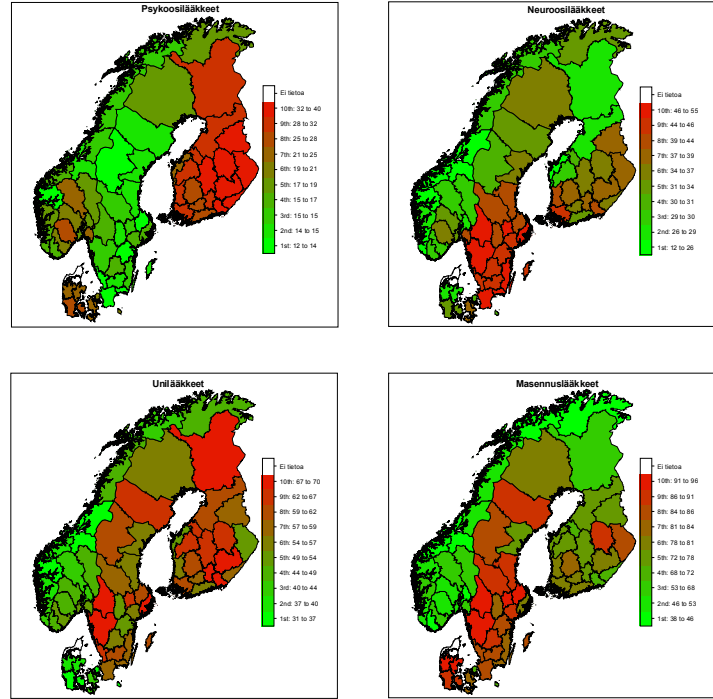
- BKT:n noustessa psyykenlääkkeiden käyttö vähenee
- Työttömyysasteen noustessa psykoosi- ja neuroosilääkkeiden käyttö lisääntyy
 - Psykoosilääkkeitä käytetään skitsofrenian mutta myös lievempien mielen-terveyshäiriöiden hoitoon.
 - Neuroosilääkkeistä käytetyimpiä ovat bentsodiatsepiinit. Ne aiheuttavat helposti riippuvuutta, eikä pitkäaikaiskäyttöä suositella.
 - Masennuslääkkeiden ja unilääkkeiden käyttö on yleistä koko väestössä ja yleisty iän myötä.

Mikä selittää yhteyttä?

- Tiukan kausaalisuuden todentaminen vaikeaa – ja onko sitä?
- Väestörakenne ja väestön terveydentila?
- Tarjolla olevat terveydenhuoltopalvelut ja niiden saatavuus?
- Hoitokäytäntöjen erot?

	Psykoosi-lääkkeet	Neuroosi-lääkkeet	Unilääkkeet	Masennus-lääkkeet
BKT	-0,020*** (0,007)	-0,031*** (0,011)	-0,037*** (0,013)	-0,054*** (0,020)
Työttömyysaste	230,293*** (21,399)	219,562*** (33,787)	20,266 (37,496)	26,787 59,561
Vakio	-2 557,508*** (436,761)	-1 188,743 (689,613)	-1 547,389** (765,325)	-7 175,661*** (1 246,636)
Havaintoja	540	540	540	527
R ²	0,881	0,822	0,930	0,943

BKT:n ja työttömyysasteen yhteydet eri psyykenlääkkeiden käyttöön Pohjoismaissa

Eri psyykenlääkkeitä käyttäneitä / 1000 asukasta, vuosien 2006–2015 keskiarvo

Aineistot ja menetelmä

- Psyykenlääkkeiden käyttö avohoidossa (kansalliset reseptitiedostot 2006–2015)
 - Psykoosilääkkeet (N05A)
 - Neuroosilääkkeet ja rauhoittavat aineet (N05B)
 - Unilääkkeet (N05C)
 - Masennuslääkkeet (N06A)
- Käyttäjät / 1000 asukasta / vuosi
- Määriteltynä vuorokausiannoksia (DDD) / 1000 asukasta / vuosi
- Mukana 15–64-vuotiaat
- Talouden mittarit (Eurostat)
 - BKT/asukas (PPP)
 - Työttömyysaste
- Regressioanalyysi; monitasomallit